

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XVIII. De Parochis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](#)

fuit à Senatu Parisiensi in appellatione mota de sententia Officialis Barrensis Gallicani, qui subest Trevirensi Archiepiscopo Germano. Ita judicatum die 15. Aprilis, anno 1614. ut refert Brodeus ad Louetum lit. D, tit. 49. Qui ambo tradunt ex usu Gallicano creditores Gallicanos nullatenus teneri bona immobilia debitorum sita extra Regni fines discutere. Quinetiam Bonifacius Papa I. suscepis gravium criminum accusationibus à Valentina Gallicana civitatis Clero & Populo adversis Maximum ejusdem civitatis Episcopum, scripsit anno 419. ad Galliarum Episcopos, ut Synodum intra Galliam cogerent, in qua de Maximi accusationibus cognoscerent. Hujus epistolæ meminere Anselmus, Burchardus, Ivo Carnensis, & Gratianus cap. *Decernimus*, 3. quæst. 9.

III. Ad hæc Senatus Parisiensis tutelam gerens privilegiorum Galliæ, sancivit Martii 9. anno 1619. ne Generales Ordinum Regularium extra Regnum degentes Francigenas Regulares ad se eitent, edixitque ab ipsis providendos elle intra Regnum Vicarios qui de causis Monachorum cognoscant & judicent. Brodeus apud Louetum lit. D, cap. 49.

IV. Et in universum confutudo invaluit, ut Episcopi extra regnum degentes constituant circa subjectas sibi in Regno sitas Ecclesiæ Vicarios foraneos regnicales, ad quos Clerici Regni convenient, ipsique Laici & Clerici in cunctis jurisdictionis Ecclesiasticae causis disceptandis. Id vero observari perspicuum est in locis Venaissino Comitatui cor. vicinis.

V. Quæsum est, utrum necesse sit ab hisce Vicariis delegatis sumere provisiones beneficiarias, aut ipsis exhibere Signaturas Apostolicasque literas, ab iisdem assumere capacitas Clericorum examina, aliosve processus & decreta sumenda possessionis. Verum has praxes nullatenus agnovimus, saltem ubi Episcopus non est in remotis, & facilis ad eum patet accessus. Si tamen ille in his suum recusaret ministerium, tunc jure adiri posset Vicarius foraneus; ad hoc enim constituitur ut vices Epilcopi non regnicalerat. Ipsius tamen primarium officium versatur in litibus contentiois, circa quas necesse est servari leges Regni, & non exterarum ditionum.]

CAPUT XVIII.

De Parochiis.

- I. **S**CIENDUM primò, quid sit Parochia. Est nimurum Ecclesia ad quam convenit Populus ad recipienda Sacraenta & audienda Sacra diebus festis; (quod intellige ex officio & primitiva institutione; ceteræ namque Ecclesia sunt posterioris & subsidiariae institutionis;) & in qua primitus constituta sunt sepulturae,

82

& obligatio prædicandi verbum Dei, & docendi rudimenta Fidei, Clementina unica de Baptismo & ejus effect. cap. *Omnis utriusque sexus*, de pœnit. & remiss. cap. *Capellanus*, de feriis : & cui ex communi jure Decimæ debentur, cap. *Quoniam*, & cap. *Parochianus*, & cap. *Cum contingat*, de decimis. Consentunt Doctores, non dici Ecclesiam Parochialem hoc solo, quod sit in ea fons Baptismalis, sed ad minus tria simul requiri, Fontem Baptismalem, Jura Sepulturæ, & Curam fori Pœnitentialis & Sacramentorum.

I. Jus commune exigit ut unius Parochialis Ecclesiae unicus sit Parochus titularis, can. *Sicut*, 21. quæst. 2. quia ut ibi dicitur, unius Ecclesiae debet unicus esse sponsus. Reliqui vero Sacerdotes asciscuntur ut coadjutores. Rebuffus in praxi, tit. de non promot. intra ann. num. 69. Zerola 1. p. verb. *Parochus*.

III. Jure pariter communi debet esse Parochus stabilis ad vitam, & non amovibilis aut locarius, quis Matrimonium spirituale, sicut & carnale, debet esse ad vitam & indissolubile. Quod ergo requiritur in Episcopo ut sit unicus, & non plures, & ad vitam, non vero ad certum tempus; exigitur quoque pari ratione in Parochio, cui sua desponsatur Ecclesia. Ideoque sic statuit canon *Precipimus*, 21. quæst. 2. *Precipimus, ne conductitiis Presbyteris Ecclesia committantur, & ut unaqueque Ecclesia, cui facultas suspetit, propriam habeat Sacerdotem.* Et cap. *Veniens*, de fil. Presbyt. Alexander Papa IIII mandat Londonensi Episcopo, ut restituat Sacerdoti Ecclesiam, ad quam illum ordinaverat, & ex qua postmodum illum expulerat sine ejus culpa, licet ob quandam defectum non debuisset ab initio illi Ecclesia præfici. Et delumptus ex S. Gregorio Pontifice canon *Satis perversum*, dist. 56. *Satis perversum* (inquit) & contra Ecclesiasticam probatur esse censuram, ut frustra pro quorundam voluntatibus quis privetur, quem sua culpa vel facinus ab offici, quo furgitur, gradu non dejicit. Atque ista est mens Concilii Tridentini sess. 21. cap. 6. prohibentis removeri Parochos ob eorum imperitiam, si alioqui honeste vivant; sed jubentis ut eis Coadjutores, & Vicarii deputentur. His suffragatur Gallicana Constitutio Ludovici XIII. anni 1629. art. 12. jubentis ut Parochiarum aliis Ecclesias unitarum Rectores titulum habeant Vicariatus perpetui. Hoc viguit institutum ab exordiis Ecclesiae: prohibent enim Canones Apostolorum 16. & 17. & Nicæni Concilii canon 15. & Chalcedonensis canon 6. & Arelatenfis I. canon 21. Sacerdotes ab una Ecclesia in aliam commigrare. Eodem spectant canon *Non oportet Episcopum*, 7. quæst. 1. & canon *Neminem absolute*, dist. 7. ut observavi in nostra Norititia Conciliorum.

IV. Ut animarum curæ præficiantur, quam maximè fieri potest, idonei Pastores, providit Concilium Trident. sess. 24. cap. 18. de reform. ut cum Parochialis Ecclesiae vacatio contigerit, statim ac Ordinarius notitiam vacationis habuerit, Vicarium seu Oeconomum cum congrua ejus arbitrio

arbitrio fructuum portionis assignatione constitutus, qui onera ipsius Ecclesiae sustineat, donec de Rectore provisum fuerit. Idemque Ordinarius Edictum publicum ad valyas Ecclesiae Cathedralis ac Parochialis vacantis intra triduum assigat, quo vocentur omnes qui examinari volunt, transacto constituto tempore; atque omnes qui ad concursum venerint, praestituto die se sistant coram Ordinario & Examinatoribus in Synodo constitutis, non paucioribus quam tribus: & qui Examinatorum judicio magis idoneus reperiatur, Ecclesia vacanti præficiatur. Caveant autem concurrentes, ne quidquam proflus hujus occasione, sive ante, sive postea Examinatoribus dent, neque isti accipiant, alioqui simonizavitum utriusque incurunt, a quo non absolvantur nisi dimissis Beneficiis quæ antè habebant, & fiant inhabiles ad futura. Ita Concilium loc. cit.

§. Caveant.

V. Ista vero servari debent non tantum in vacatione per obitum, sed etiam per resignationem. Concilium enim uitur verbo generali *Vacationis*, & urget eadem utrobique ratio salutis animarum. Quæ vero fit resignatione in manibus Ordinarii, non potest esse in favorem certæ personæ. Sed si contingat resignari in manibus Papæ, aut si aliter Papa de certa persona providerit, eo casu cum cesset libertas ad concursum, sufficiet si facto debito examine Clericus ita provisus judicetur idoneus, ut fuisse à Sacra Congregatione Roma declaratum testificatur Zerola in *praxi*, t. p. verb.

Parochia, vers. *Sextum dubium*.

VI. Officium Parochi ad omnia extenditur, quæ animarum sibi subditarum salutem, & Ecclesie sibi commissæ ministerium & decorum spectant. Debet itaque singulis saltē diebus Dominicis prædicare ad populum de rebus Fidem, & morum integratatem, & pietatis officia concernentibus. Item pueros & rudiores personas Fidei rudimentis informare. Item Sacramentorum usum, dies Festos, & indicata jejunia exponere. Pauperum etiam, & orphanorum, aliarumque miserationib[us] personarum curam paternam gerere: Omnibus vita, bonorumque operum exemplo prælucere: Vitia publica & privata, præsertim blasphemias, concubinatus, & infuras prudenter corrigit: Festorum quoque violations inhibere, lites componere, odia conciliare. Eos etiam qui in Paschate non communicant observare, & admonere. Numerum animarum Parochiæ habere descriptum, pro quibus Deo rationem est redditurus. Libros insuper habere, unum quidem Baptismorum cum expressione dei suscepit Baptismi, & parentum, & patrinorum: alterum Confirmatorum: tertium Matrimoniorum: quartum Mortuorum in sua Parochia. Magnam quoque solicitudinem gerat ægrotantium & morti proximorum. Statuta Synodalia, & visitationum Decreta diligenter observet.

VII. Potest Parochus secundum aliquos Authores, extra Dicecsem ubique gentium audire confessionem sui parochiani, eumque absolvere,

L non

non h[ab]et à Ordinarii loci approbatione. Sylvester verb. *Confessor* 1. num. 12. Armilla verb. *Confesso*, num. 34. Geminianus in cap. 2. §. *Statuto*, num. 58. de Constitut. in 6. Ancharanus in cap. *Ea qua*, num. 2. de regul. jur. in 6. aliquie communiter.

VIII. Oblationes quæ sunt in Ecclesia Parochiali acquiruntur Parochio: Sylvester verb. *Decima*, Angelus verb. *Ecclesia*, Abbas in cap. *Nimis*, num. 3. de excess. Praelat. & in cap. *Pastoralis*, num. 2. de his quæ sunt à Praelat. Edictum Blesense art. 51. & Edictum Melodunense anni 1580. art. 27. oblationum jura omnia Parochis Gallicanis attribuunt. Distinguendum tamen cum Laurentio Bochello in annot. ad Collationes Regiarum Constitutionum, lib. 1. tit. 6. sub finem: Oblationum enim quedam offeruntur super Altari, aut dantur in Offertorio ad Missarum solennia; & Regni consuetudo has omnes Parochio assignat. Aliae oblationes paritibus Ecclesiæ appenduntur, aut in capsas, vel in discos extra Missarum solennia immittuntur; & istiusmodi Ecclesiæ reparacioni & cultui addici solent, teste ibidem Bochello. His suffragatur Zerola part. 1. verb. *Parochia*: & part. 2. verb. *Oblationes*. Idemque utrobique dicit, oblationes, quæ in aliis Ecclesiis non Parochialibus apponuntur, pertinere ad earum Rectores.

IX. Decimæ ex novalibus nunc primum debita pertinent ad Parochium, ejusque redditibus crescunt, ut docet Bochellus in Summa Beneficiorum, verb. *Dimes*, cap. 3. refertque pleraque Curiarum Regni iudicia hoc jus Parochorum confirmantia, & ita passim servari perspicimus. Dicitur autem Novale in Jure Canonico, ager de novo ad culturam redactus, de quo non extat memoria quod aliquando cultus fuisset, cap. *Quid per novale*, de verb. signif. Si tamen antequam ager coleretur, jam erat decimis obnoxius, tunc nihil Parochio acquiritur præter actionem quæ potest ei competere adversus Rectorem seu Præbendatum ad augmentum congrua portionis, si occasione novæ culturae onera Parochi accrescant, ut ibidem dicit Bochellus. Quinimodo non sola Gallicana consuetudo, sed Jus ipsum commune hoc idem statuit in novalibus in gratiam Parochorum, cap. *Cum contingat*, de decimis. Ad hoc enim instituta sunt decimæ, ut sint in stipendium laboris & ministerii Ecclesiastici, dicente Apostolo: *Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est si carnalia vestra metamus?* 1. Cor. 9. verf. 11.

X. Notanda est Ludovici XIII. Constitutio anni 1629. art. 12. sic edicens: *Les Cures qui sont à présent unies aux Abbayes, Prieurez, Eglises Cathédrales ou Collégiales, seront dorénavant tenues à part en titre de Vicariat perpetuel, sans qu'à l'avenir lesdites Eglises puissent prendre sur icelles Cures autres droits qu'honoraires, tout le revenu demeurant au Titulaire, si mieux lesdites Eglises & autres Benefices dont dépendent lesdites Cures, n'aiment fournir auxdits Curez la somme de trois cent livres par an. Hic tria præfertum observa:*

observa: primum debere Parochos esse stabiles & confirmatos ad vitam. Præterea congruam eorum portionem annuatim tribuendam esse librarum trecentarum, præter oblationes & casualia stipendia. Denique Ecclesiæ quibus unitæ sunt Parochiæ, deberi in Ecclesia Parochiali jura honoraria, quæ Rex idem in tribus consistere postea declaravit: in primis, ut Ecclesiæ illæ principales, quibus unita fuerit Parochiales Ecclesia, habeant nomen Cura Primitiva: secundò ut habeant jus præsentandi quem libuerit ad illas vacantes Curas: tertiò demum, ut præfata Ecclesia possint intra Parochiale Ecclesiam Missarum solennia celebrare quatuor præcipuis Festis anni, & die Patroni ejusdem Ecclesiæ Parochialis. Hæc legitur Constitutio in tomo 3. Actuum Cleri Gallicani.

XI. Cavetur per Concordatum Bononiense inter Leonem Papam & Franciscum Regem, & deinde per Edictum Henrici II. mensis Martii anni 1551. ne quis intra urbes, & oppida murata Parochus constituatur, nisi in Theologia, vel sacris Canonibus sit Graduatus.

C A P U T X I X.

Ecclesia & Clericorum immunitates quædam, & jura recensentur.

I. **M** MUNITATUM Ecclesiæ, & Cleri, quædam sunt Divini, quædam humani Juris. Quæ Divini Juris sunt, immutabiles sunt & indispensabiles, neque ullis hominum contrariis usibus, aut præscriptionibus temporum convelli, aut labefactari possunt. Quæ vero sunt humani Juris, aut merè Ecclesiastici, possunt in contrarium longi temporis præscriptione diminui, vel aboleri. Sed quædiu usu vigent, nec prævaluit opposita legitimi temporis consuetudo, nemo potest his privilegiis derogare citra gravem Dei offendam, suæque animæ perniciem. Istud quod dixi, commune est cum omnibus quorumcunque hominum juribus merè civilibus, quorum possesso durat, ut non sine injustitia, & gravi peccato aliquis ea infringat, etiamsi alioqui possint demum per non usum deperdi. Sed in Ecclesiæ privilegiis, quæ non divinum, sed humanum Jus introduxit, si quis illa nondum longa temporis præscriptione abolita convellere aut violare intendat, tantò gravius adversum se judicium Dei provocat, quanto gravior est injustitia, quæ sacrilegio conjuncta est. Ex præmissa distinctione jus elucescit, adeò ut qui de his Ecclesiasticis immunitatibus disceptantes non discernunt

L 2

quæ